

Handläggare: Richard Svahn
Telefon: 08-508 14 021

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Svar på skrivelse rubricerad "Om vikten av att nämnden inte medverkar till dumpning av anställdas arbetsvillkor och löner"

Förslag till beslut

Tjänsteutlåtandet godkänns som svar på skrivelsen.

Leif Sjöholm
Stadsdelsdirektör

Lena Holmdahl
Bitr. stadsdelsdirektör, ekonomichef

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts av ekonomiavdelningen.

Bakgrund

I samband med stadsdelsnämndens sammanträden den 20 oktober 2011 lämnades en skrivelse in av ledamöterna Magnus Dannqvist (S), Rosa Lundmark (V) och Love Edenberg (MP). Ledamöterna har ett antal frågor och förslag som förvaltningen svarar på nedan.

Ärendet

Reglemente med krav på kollektivavtalsliknande villkor m.m.

De styrdokument som gäller för nämndens upphandlingar är den egna delegationsordningen, verksamhetsplan med bilagd aktivitetsplan för upphandling och konkurrens samt de direktiv som kommunfullmäktige och kommunstyrelsen

beslutat om. Härutöver ska upphandlingarna följa lagstiftning och rättspraxis m.m. Förvaltningen tar inte i denna skrivelse ställning till huruvida ett ytterligare styrdokument i form av reglemente eller annat behöver tas fram, men vill framhålla att ett sådant dokument i förekommande fall bör syfta till att komplettera och förtydliga de dokument som redan finns framtagna. En fördel med ett reglemente skulle vara mer enhetligt utformade förfrågningsunderlag, men en nackdel skulle vara att viss flexibilitet kan gå förlorad. Stadsledningskontorets enhet för upphandling och konkurrens har tagit fram en del mallar och det finns därför anledning att i första hand avvakta det arbete som pågår där innan en förvaltning själv påbörjar ett mer omfattande arbete.

Beträffande frågan om kollektivavtal kan följande sägas. Offentlig upphandling måste iakttas fem grundprinciper. En av dessa är principen om icke-diskriminering enligt 1 kap. 9 § lagen om offentlig upphandling. Principen innebär att en upphandlande myndighet inte får ställa krav som gynnar eller missgynnar leverantörer från vissa länder. I rättspraxis har krav på kollektivavtal ansetts som ett sådant krav, eftersom alla länder inte har kollektivavtal. Därför anses det otillåtet. Även andra formuleringar, såsom att generellt kräva "kollektivavtal eller motsvarande" eller "kollektivavtalsliknande villkor" har Konkurrensverket ansett vara otillåtet. (Konkurrensverkets beslut Dnr 259/2009, 2010) Likaså är krav på minimilöner tveksamt eftersom Sverige inte har lagstadgade minimilöner. Eftersom städupphandlingar ofta överprövas finns en betydande risk att ett sådant krav inte skulle godtas i domstol och upphandlingen skulle behöva göras om.

En annan fråga är huruvida en upphandlande myndighet kan kräva att leverantörerna iakttar de internationella konventioner som tagits fram av FN:s fackorgan för sysselsättnings- och arbetslivsfrågor, International Labour Organization, ILO. På denna punkt menar Konkurrensverket att det borde vara möjligt att kräva att leverantörerna lever upp till de åtta så kallade kärnkonventionerna i ILO. Detta eftersom kärnkonventionerna anses tillämpliga i alla FN:s medlemsländer. Övriga konventioner kan det dock vara diskriminerande att ställa krav på eftersom alla länder inte har ratificerat dem. (Se Konkurrensverkets rapport "Miljöhänsyn och sociala hänsyn i offentlig upphandling", 2011.) Dessutom gäller det generella kravet att den upphandlande myndigheten bara får ställa krav som den kan kontrollera. Det kan därför vara nödvändigt att mera i detalj gå in i kärnkonventionerna och utforma krav i de fall som är möjliga att kontrollera. Förvaltningen följer utvecklingen på detta område.

Angående klausul om antidiskriminering och meddelarfrihet har Stockholms stad central tagit fram förslag på formuleringar som kan användas i de enskilda upphandlingarna. Se bilaga 1 och 2 till detta tjänsteutlåtande. Klausulerna är framtagna efter beredning inom den juridiska avdelningen. Klausulen om meddelarfrihet är dock avsedd endast för vård- och omsorgsupphandlingar och inte ramavtalsupphandlingar där leverantören har andra uppdragsgivare. Eftersom klausulerna är antagna av kommunfullmäktige respektive kommunstyrelsen anser förvaltningen att stadsdelen redan är bunden att föra in dem i upphandlingarna, varför ett särskilt nämndbeslut inte behövs.

Fråga om hävning av avtalet med Vega Städservice AB (Vega)

För att kunna häva ett avtal ska Vega väsentligt ha brustit i sina åtaganden enligt avtalet. Förvaltningen bedömer inte i nuläget att så är fallet. För en längre motivering hänvisas till särskilt ärende om uppföljning. Avtalet löper ut 2013-01-14 med möjlighet till 1+1 års förlängning. Underrättelse om förlängning ska vara leverantören till handa senast 6 månader innan avtalstidens utgång. Förlängningen är utformad som en ensidig option, vilket innebär att krav på brister inte föreligger. Tidsmässigt kommer förvaltningen ändå inte hinna få ett nytt städavtal på plats förrän till januari 2013, med tanke på den överprövningstid som man måste ha beredskap för.

Fråga om övertagande i egen regi

Ett övertagande i egen regi skulle lämpligast ske genom att stadsdelen låter bli att förlänga avtalen så att de upphör 2013-01-14. I sådant fall måste förvaltningen bygga upp en organisation för städning. Kostnader och konsekvenser för ett övertagande behöver då utredas särskilt. Ur upphandlingsperspektiv finns dock inga hinder mot att övergå i kommunal regi när avtalstiden är slut.

Vega:s omfattning

Vega Städservice AB är rangordnad som nummer ett av fem ramavtalsleverantörer. Det innebär att avrop i första hand måste gå till Vega Städservice innan nästkommande kan tillfrågas. I samband med att nuvarande avtal trädde i kraft accepterade Vega Städservice avrop från huset på Slakthusplan 4, merparten av alla förskolelokaler samt några vård- och omsorgsboenden. För en mer detaljerad redovisning hänvisas till uppföljningen.

MBL-förhandlingar

Förvaltningen MBL-förhandlar i regel inte inför varje enskilt avrop. Förhandlingsskyldighet föreligger vid verksamhetsförändringar. I den mån avropet

utgör en verksamhetsförändring kan det bli föremål för en MBL-förhandling, men den förhandlingen sker i förekommande fall med de fackliga organisationer som organiserar anställda inom den enhet det berör.

Uppföljning

Nämnden uppdrog till förvaltningen den 20 oktober 2011 att genomföra en uppföljning. Den uppföljningen presenteras för nämnden i särskilt ärende.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att detta tjänsteutlåtande godkänns som svar på skrivelsen.

Bilagor

1. Stadens standardklausul om antidiskriminering
2. Stadens standardklausul om meddelarfrihet
3. Skrivelse rubricerad "Om vikten av att nämnden inte medverkar till dumpning av anställdas arbetsvillkor och löner"